

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

VELJA PO POŠTI 5 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.

Posamezna številka velja 1 krono.

In saecula saeculorum.

Vendonia, kak se zdaj pravi Prekmurje, je tista krajina, štera se je ločila od vsej prešnji ogrski krajini i se loči tuj vezdaj vérvstveno. Tá krajina je tista, štera je brez vsej industrij i je na fundamenti pávrov, to je poljedelstva. Pávrov právim záto, ka zvün štiri grofov, ednoga hercega i ednoga velkoga kmeta, smo mi vsi ménši grüntni vértovje. Ménši smo záto, ka od 70 plügov više ni eden nema grünta, tou pa se računa páverski grünt — páver, máli vért. Šteri pa kakši šeft ali meštirjo má, tisti tuj má grünt, pa bole sliši k pávrom, kak inam záto, ka podrügom kráji pávra živé. Po takšem morem povedati, ka je Vendonia zemlodelska krajina, jes sam pa páver, té pa mo od naši speciálni stvári pisao, pa dnes samo od pávra.

Páver je tisti človik, šteri sakšemi vonya, nepoštuje ga nišče. Pardon, poštuje ga té, da za svoj hasek ga šče gorponücati. Zmislimo si samo nazáj, ali smo nej „büdös paraszt“ bilij vsigdár i smo nej ešče dnes „vonyéchi páver“, či pod svoj kvár neščemo notri skočiti? Kak smo pa naednok „gospon N. Jánoš“, či idemo fiškáliši edno tožbo nyemi prekđavat.

Nej zadosta tou, ka od tej gospodov dobimo takše imé, ali da zatemi pridejo ešče drügi nenayčeni elementi. Poglednimo

samo, ali špenglar, kelnar, šujster, šteri 3 leta inaš, več zná, kak pa eden páver, šteri či šče znati vérvstvo pelati, ka na vérvstvi dela i se včij od 10 do 20 let po tistom, ka z šole vóostáne. Vidite pa li té tuj za ovimi právi „vonyéchi páver“. Zakaj tou? Záto ka vidijo, ka nás ovi šolani gospodje nepoštujejo, te so si pa po takšem tej moč zéli i tak od najvékšega gospoda do meštra, od meštra do Kr. Tončeka smo sakšemi „vonyéchi páver“. Tá rejč nyemi že tak ne-odovedoč vózleti, či šče ali nej, či rávno bi si mogo zmisliti vsaki od nájpözadnejšega do nájpřednejšega, ka vsi od „vonyéčega pávra“ živéjo. Té dá krüj, té dá mesou, té dá peneze direktno pa indirektno, pa tou vse s svojimi krvávimi trüdi.

Pošteni vsi gospodje — vóvzemši té razmeti i pošteni — premislite si odszega-mao, ka vópovejte, nej trbej vse vópovedati, ka sline Vam na jezik prineséjo. Jes vsigdár nezamerim, záto ka vsakomi k pámeti zimerim nyagov guč, ali da že vidim, ka nej človoka, ali páverski stan doliglédate, te se morem gorvzéli vu iméni pávrov. Na vékše si glédate na tou, da ešče naši grünti se med vás naj raztálajo, gyej pa te té vij grofi, pa nej pávri? Ali de se Vam té tuj vidla tá lejpa rejč: „vonyéchi páver“?

Tej nam ešče zdaj tak gučijo, da so samij v takšoj nevoli, kak mij. Tak more

drágo srakico, lače, kaput kúpiti, kak jes, ali Vij, falej živé, kak mij pávri. Samo da tej lejko gučijo, ár vidijo, ka mi ednotno se nemremo proti nyim postaviti, da oni se znájo vóspoznati v organizácii, mij pa ešče izda spimo, te stári, nebrigajoči sen.

Začétek je vsigdár božen, slab, ali da se ga nesmimo zbojati. Glavo visiko, oči odprimo i mo vidli našo bodočnost, našo prišestnost v železnem vküpdržányi v organizácii. Samo nesmimo poslušati tiste, šteri so odnás pa nej krenás. Mij samij sebe ravnajmo, záto ka samo mij známo ka nás bolij. Tou je stára rejč: „či se ti vóra pokvarij, nesí jo k vórarí napopráv, pa nej šujstri“. Záto či falinge máš, boriti se sam moreš za nyé Fiškáliš, pop, velki grüntni vládárje do samo za svoj hasek delali, Tij pa boš géčao pod žmetnim porcijskim težilom.

Mámo zvün toga v vezdášnyem vrejmení drüge brige, za šteri volo bi mogli vsi v Vendoniji rojenáki močno vküp držati i se na nogé postaviti, stokrátno bole pa mij pávri. Ali nevzemeš v pamet, ka mámo granice ogrsko, avstrijsko pa Benkovo? Tak smo, da bi v žákli bilij zvezani! Ali nej za toga volo, proti mirovnoj cení odámo biká samo 14—15-krát, kúpimo pa železo, gvant 400-krát dragše? Ali je nej popi, fiškáliši tak bogše? Zakaj bi pa on za nás gučao? Pop gučij za štolo, za

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

Na turski meji proda cigan dečka Turku, ki je krščanske otroke nabiral za janičarska vzrejališča.

Turki, za prvega doma v Aziji, so bili pre-magani konci 8. stoletja po Arabljanih in so ravno po letih sprejeli vero Mohamedovo, Kmalu pa so Turki svojim zmagačcem nekoliko oblasti izvili iz rok in naposled so si znali osvojiti popolno prostost. Osman, prvak in praded zdanih sultanov turških, vzame krščanskemu cesarju v Carigradu nekaj maloazijskih zemljišč in postane samostojen vladar. Sin njegov, Orhan, pridobi z orožjem vso Malo Azijo in prvi ustanovi listv turško voj-sko, ki je najbolj pripomogla, da je dolgo časa turško ime razprostiralo strah in trepet po vsej Evropi, posebno pa še pri nas južnih Slovanih — namreč janičarje. Pod vladarjem Orhom je namreč svetoval veliki vezir Alredin, naj se ufeti krščanski otroci vzrejajo in odgajajo za turške

vojake, in take vojake so imenovali janičarje.

Iz prvega je bilo komaj tisoč janičarjev. Ali že za sultana Murada I. (leta 1360.) katemu nekateri pripisujejo prvo ustanovljenje te nove vojske se je pomnočilo število janičarjev na dvanajst tisoč. Ko so Turki čimdalje bolj utrjali svoje gospodarstvo po Evropi na jugu, osvojivši si Carigrad l. 1453.; ko so čimdalje bolj podjarmovali kristjane, so naložili tudi vedno več krščanskih dečkov, in janičarska vojska se je narastla do 40.000 mož tistih strahovitih vojščakov, ki so sami is krščanskih rodovin, nevede neusmiljeno divjali zoper svoje roditelje in brate in zoper svojo vero.

Med janičarje torej je prišel tudi mali Juri Kozjak. Iz malega dečka zraste čez leta krepak mladenič, na telesu junak, kakor mu je bil v mladih letih oče v daljni domovini. Ali kaka izprememba! To ni bil več tisti otročje-popožni Kozjakov sin, ampak poturčen sanjarski vojak.

Privadil se je bil novim tovarišem, novim navadam, novim poukom. Rahlo seme krščanske omikanosti, kolikor so ga bili dobri ljudje veepili njegovemu sreč, so izrvali neverni Mohamedani, ko je komaj vsajelo korenine. Namesto vere, ki nas uči bližnjega ljubiti, se je naučil mohamedanstva, čigar uk je: sovraštvo in pobjo kristanju in njegovi veri. Bojni duh, ki je navdajal očeta, se

tudi ni zatajil pri sinu. Ali krščanski oče se je bojeval le za pravico in brambo nezmožne nedolžnosti; poturčenemu, ubogemu sinu so bile vsajene brez reda želje po coju in krvi. Leta begoča izbrišejo mladeniču spomin na otročje čase. Divji mladi janičar se ni več spominjal, da je bil pri dobrih ljudeh, ki so ga ljubili in ljubiti učili. Popolnoma vendar ni bil pozabil očeta in lepega domačega gradu, svojega hudega strica, in da so ga ljudje nekđaj radi imeli; pa mu je bilo vse to le kakor lepe sanje, na katere se samo počasi in zdaj nekoliko, zdaj zopet nekoliko domišlja. Dobro ni vedel nobene reči. Tudi imena svojega očeta se ni več domišljjal, niti kraja in dežele. Med tujci se je bil navadil tujega jezika; svojega prvega, slovenskega, se ni spominal več.

Ako pomislimo, da celo mi pozabimo let otročjih in zgodeb, ki smo jih v njih doživeli, čeravno smo ter ostanemo v enih ter istih razmerah, ki nam spomin oživljajo in ponavljajo: verjamemo toliko laže, da je človek, ki je v prvi nežni mladosti prišel med tujce, pozabil na jezik in očeta.

Hrabri janičar, Marko Kozjakov sin, je postal v kratkem polkovnik v svoji orti (kakor se je imenovala večja ali manjša četa janičarska), in ni ga bilo mimo njega hrabrejšega in strašnej-

congruo, za pokojnino, fiškališ za vékšo škálo, itd.

Zdaj že nam je prekesno gučati od válastášov, tá kocka je ednok zašpilana. Zahválimo vsém našim somišlenikom, da smo v krátki dnévaj tak daleč prišli z votumi. Ker bi nej bilo, šteri bi nás mešali vu naši mišlenyaj, glyj kak pri štemplanyi penez, bi več doségnoli, zdaj pa mámo ednoga követa, šteri je za nás kak chamaeleon.

Nemamo drúgo odzajaj, začnimo se močno organizirati i naše težave, bolečine tñ domá naprejdávati pa želeti, nej prositi. Či mij mámo dužnosti, moremo meti tñj pravice. Tečas se bránimo, dokeč nam nedo koužo lúpali.

Pávri, bratje! začnite se prebúdit i mislite naprej, nemejte tak dugoga sna. Či mo ešče duže spáji, na pope poslušali i nemo samij sebé bránili, té mo potepeni in secula seculorum.

Što bi kaj proti móo, naj pošle proti dávanje pod podpisanom iméni na reditelstvo „Prekmurskoga Glasnika“.

Ištván gazda.

(Opomba uredništva: Priobčimo ta članek, akoravno smo ne čisto tistega mišljenja. Želejmo, da se o tem razvije debata.)

NOVICE.

Narodna čitalnica v Murški Soboti priredi v soboto, dne 18. t. m. v svojih prostorih javno predavanje: »O razlikah med slovenskim in madžarskim pravom«. Prodavatelj: not. nam. Anton Koder. Začetek točno ob 20 uri. Vstop vsakemu dovoljen.

Opozárjamo na pogučávanje »Domáče vérstvene stranke«, štero se obdrži v nedelo, dne 19. t. m. ob 11. vóri predpoldne v krémi Turka v Murški Soboti. Pogučávanje de odločalo od naših zahtevah, štere se naj izpunijo eti v našej krajini.

Narodna čitalnica v Murški Soboti priredila je premínočo nedelo zabavo s petjem in godbo ter šaljivo pošto. Dvorana v hotelu Dobrai bila je polna uradnikov

in njihovih družin. V velikem številu prišli so tudi domačini, Sobočanci, ki so se prav dobro zabavali. Razume se, da je izostala vsa sobočka inteligenca, ki mrzi vse, kar je jugoslovanskega, zato pa uživa vso naklonjenost naših oblastij, dočim se gleda na prste le revnim slojem. . . . Prireditev je otvoril društveni predsednik g. dr. Irgolič s pozdravnim govorom ter izražal željo, da bi ravno potom prireditev premostili nezaupanja, ki vlada med domačimi do našega uradništva. Zapel je moški zbor in dokazal, da bi ne bilo težko imeti krepak zbor, ki bi že dostikrat lahko nastopil. A manjka volje. Nekaj solo točk je zapel g. M. in nas očaral s svojim zvonkim, mehkim glasom. Škoda le, da je bil pevec prehlajen in nekoliko indisponiran — posledica oblakov tobačnega dima, ki so se valili po dvorani. G. dr. Škerlak je zasviral na gosli dva komada. Burni aplavzi, ki jih je žel, so mu bili dokaz, da je poslušalce očaral. Želimo ga še večkrat čuti. Upamo, da se bode vršilo še več takih prireditev, napovedana je že na Silvestrovo.

Fárne šole. Zádne »Novine« pišejo o tom, kelko dobroga so včinite fárne šole za ljudstvo, državne šole ščejo vero in Bogá iz šole vzéti. Hválíjo, kak dobro se v teh šolaj včij. Prijáteli, što šče znati, kelko človek napredo v teh fárnih šolaj, štere ljudstvo samo peneze koštajo, nej čte zádne »Novine«. Bolj neumnih novín smo v Jugosláviji ešče nej čteli. »Novine« mislijo, ka so se Prekmürce nej više navčili kak v fárnih šolaj, ka tak bedasto pišejo. Sram nás je, ka bi svet sodo nás Prekmürce po »Novinaj«, mislo bi, ka smo vsi tak bedasti in lažnjivi, kak »Novine«, štere slišijo kvečjemu ešče v Afriko medzamórčke.

„**Domáči követi**“. Bedák »Novine« pišejo z velkim pompom, ka so bili kandidáti pri »Domáchoj vérstvenoj stranki« tudi »doktorje«. S tem ščejo sveti naednok razkriti veliko reč »követi D. V. S. so nej bili domáči ljudje, ampak doktorje«. Računamo, ka zádni pastir v Črenšovcih zná za volilno právdo, ka je vsakša partája mogla gorpostaviti 16 kandidátov, šterim je nej bilo potrebno meti visokih šol in ti so prvi odebráni, izven toga pa ešče 10 kandidátov, šteri májo visoke šole. D. V. S. je gorpostávila vseh 16 domáčih kandidátov, »Kmečka zvéza« pa samo enoga, to

je Klekl, na 10. mestu ešče Severja, šteri je ljudski človek. Kandidáti »Kmečke zvéze« so bili v istini ljudski ljudje, D. V. S. pa sami Prekmürce. Izven toga je D. V. S. tudi med navčeniimi ljudmi za kandidáte gorpostávila gospode, šteri eti med nami bivajo, a »Kmečka zveza« ni ednoga Prekmürca, same ljudske gospode. Vúpamo, ka do to právdo zdaj poznali tudi gospodje okoli »Novin«, Prekmürce jo spoj poznamo, Prekmürce smo bole razmeti ljudje, kak mislijo »Novine«.

Bantúvanje na poštiji j. m. 11. je Petroski Mikola eden vos zrnje, in 4 projnikov v M. Soboto pripelo za štero je eti veliko šumo dobo. Večer okolik 9. vóre se je z M. Sobote z hlápcom in z očom domo pelo. Pri Nemčeskoj vési med Horváthovoj gostilni in Zrinskoj čárdi na poštiji sta v soldački gvant oblečeniva 2 človeka s pükšami, na štere so spice gor potégijene bilé, pred Mikolove kola prišla in sta kola stem zrokom gor stavila, ka na kolaj orožje jesto, štere poglédoti ščéta, na kolaj bivajoče sta pa doj skol zapovedla. Mikola so to mislili ka z istinski orožnikami májo delo, pa so skol doj stopili, na štero je eden v Mikolovi žepkaj revolvo začno iskati. Na to so Mikola žepke bugeláriš vó zéli in so ga vrokaj držali, na štero je eden tolvaj z oboma rokoma za bugeláriš zgrabo in ga je Mikoli zrok šteo potégnoti. V tom cukanji so Mikola spadnoli, tak se tolvaji posrečilo, zrok zéti bugeláriš in žnjim bežati. Mikola pa kočíš sta za tolvajami bežala, na štero sta tolvaja dvakrat nazáj strelila; na srečo sta nikoga nej zavadila. Po dugon nagánjani, ovkraj Zrinske čárde, v tom málom logi je kočíš ednoga za köpenjek zgrabo, na štero je tolvaj hátižák in köpen ek doj sebé vrgo in s kočíšovi rok se je vópotégno. Po tom sta tolvaja porti Seböborci odbežala. V bugeláriši je 22.000 Jugoslovenski kron bilo in 1500 drúgi zmešani penez. Na drúgi den so orožniske tan ge so tolvaje v noči naganjali, dvá Avstro-Ogrski soldački köpenjega najšli in hátižák všterom sta dve soldačkivi obi, eden civilski krščák, in edne splátna kapuče bilé, štero je tem tovajom znankar to trbelo, da so gder kradnoli.

„**Kalendár najsvetejšega srca Jezušovoga**“ se je potekno bolševikov. Namejno je zgodovine pisati, pa je tak velkoga baka namálo, da mo njemi mogli roglé dojpiliti, ovak se kakše babe zoságajo.

šega v boju. Ločil ka se je od svojih tovarišev, da ni hlepel po ropanju in moritvi slabih, neoboroženih ljudi; in tako je nekako njegovo pošteno srce tudi pod tujim odelom v tuji divji družini ostalo neomadeževano. Sicer ni praševal, zakaj se bojuje; šel je vsekam, kamor so ljuti Turki nesli zastave svojega preroka Mohameda, ali bojeval se je z vojaki, ne z otroki in ženami.

Grozovita telesna moč, ki jo je ta janičar razkazoval v boju, je storila, da so se celo Turki nekako bali zamišljenega svojega vojaka. Ker so vedeli, koliko jim takšen glavar v boju koristi, ki sam hracer kot lev, svojim tovarišem nareja pot v bojne vrste, zato je janičar Juri Kozjak — ki, seve, tega imena ni poznal — dosegel čast, da je vodil sam svoje precej veliko kredelo, dasi to sicer pri tako mladih ljudeh ni bila navada.

DESETO POGlavJE.

Opat in menihi, modri možje,
Nobeden srca ozdravit ne ve.
Fr. Prešeren.

Bilo je leta 1475. Peter Kozjak se je bil svoje prostote že skoraj naveličal, zakaj sreče ni imel. Hotel se je ženiti, ali izpodletelo mu je: nevesta, ki si jo je izbral, ni ga marala. Peter pa ni mogel še v drugo poizkušati, ostal je torej sam zase na gradu Kozjaku.

Zvesti stari služabniki so bili popustili grad, ko je nastopil Peter gospodarstvo. Stari Ožbe, ki je služil v gradu šesdeset let, je šel osebenkovat na stare dni, toda le za malo časa, zakaj kmalu se je preselil s tega sveta za Maro, staro hišno, ki je bila umrla precej za očetom Bernardom se v gradu.

Marku so bili tudi že lasje osiveli; postava, nekaj moška in močna, se je bila sključila in zgrbančila. Največ je pripomogla žalost in skrb sa sina, da mu je starost prezgodaj jela lomiti kosti. Zastonj so upaji in pravili menihi, da se mu bode rana zabelila, kadar nekoliko pozabi svoje izgube. Menih Marko je živel sam zase v svoji bolečini.

V prijaznem kotiču, v zatišju med dvema vrstama lepih gričev, je stal slavni kloster zatiški. Ze leta 1135. je kupil patriarh Peregrin iz Ogleja tukaj nekaj zemlje, postavil kloster in poklical iz Rima brate cistercienze. Ustanovitelj ba bratom ni samo preskrbel strehe in stanovanja, temveč prikupil jim je za živež tudi primerne lastnije v okolici. Precej od kraja so imeli menihi tri vasi podložne za raboto in desetino. Pomnožili so to prvo lastnijo sosednji in daljni plemenitaši; med poslednjimi nahajamo v zapisnikih najvišje osebe vseh stanov: papeže, cesarje, kralje, vojvode, grofe in druge imenitnike imenujejo med darovalci.

Tako je bil kloster zatiški v nekdanjik časih eden najbogatejših v slovenskih deželah.

Poslopje je bilo zavarovano s visokim obzidjem in štrlečimi stolpi, zakaj tačas je bilo le varno, kar je bilo sovražnikovi roki nedosegljivo, kar je branil zid in ostri meč. Ne samo, da so Turki bili hudi sosedje, bilo je tudi v deželi mnogo nemirnežev. Gospodar je imel dolžnost, varovati svoje podložnike. Zato je moral imeti tudi kloster zmerom oboroženo krdelo hlapcev na nogah, ako se je hotel varovati domačim in vnanim sovražnikom.

Bilo je nekega jutra. Opat Urlik je sedel v svoji izbi in v roki je imel veliko odprto knjigo z zlatim zaklepom, v kateri je bral. Bil je opat že prileten; v okolici med ljudstvom in med gospodo je veljala njegova beseda mnogo. Njemu nasproti pri durih je stal velik mož širokih pleč, na prvi pogled bi bil uganil, da je vojak.

»Kaj boš povedal Til?« izpregovori opat in zapre bukve. »Kako ste opravili? Ali si dobil ene, ki so pisarja ubili?«

»Nismo jih dobili, častitljivi gospod opat!« odgovori Til. »Zasačili smo jih bili nekoliko v razvalini in obstopili, ali imeli so cepce okovane, eni celo meče; ušli so nam, trije izmed naših so močno ranjeni.« (Dalje prih.)

„Novine“ nikšega špajsa nerazmijo. Nisiko, kisilo, britko, zamázano, čarno grdo i húdo strúne brnckajo proti lúdem drugoga mišljenja. Tou pa iménoma, peršonsko cvilijo, tak da bi njim stoj zobé skúbo. Bršejo kak strela. Čemerne so kak sam zeléni zlodi! Tou je fájn, li tak naprej z láži živéte, istina pride kesnej.

„Stráža“ v Maribori izhajajoči list štajarski popov pozávla vse tiste Prekmurce, ki bi kaj znali od toga, da je Domáča vérstvena stranka pri volitvah za Madžarsko agitirati dála, naj to naznanijo. Té čaren striček bi si že túdi rad dao od Prekmórcov poplate lizati. Vendar njemi je nej znáno, da je prinás »Sever« zimo narédo i so se že dávno vsi strički v lúknje potégnoili, štere sneg i léd pokriva. Kapa ešče on ščé? Brščas nekaj mrzle vodé na svoje prevroče mozgé!

Agenti odposláni od Klekl nove kmétske zvéze špionirajo na tou, či je g. Šerúga ali šteri drugi čestnik med slúžbenim cajtom v kancelaji agitiro za Domáčo vérstveno stranko. Bedáki! Pa nevejte, da je tou rávno tak kak gda ste k spovidi prišli, gda ste pri predgi bilij, gda ste pri sprévodi bilij ali gda ste v farov hodili, gde so vás tak poleg oprávljanja verski dužnosti tém bole politíčnimi lážmi dúševno nakrmili. Pa nej tou. Nevoščénost vás mantrá! Nevoščeni ste domáčkemi človeki za faláček krúja! Farizeuške ste, ki lúdstvi lážete, da se trúдите domáče lúdi v slúžbe spraviti, v istini pa more više 100 naši za kancelaje sposobni lúdi brezi slúžbe, brezi krúja i brezi obleke domá pri mrzloj péči na vaše obečane mane čakati! Tou je vaše delo dozda; odali ste vse nás za judaški poposki groš! S toga plačújete zdaj špijone, da bi nam kakše lážij nábrali proti ništernim domáčim pisáčam, štere bi vij ráj gnes kak vútro od slúžbe spravili. Tou delo je sáma šatanska zdúja! Sram vás naj bode! Záto, pazite da si prstov ne žežgéte.

Razglas. Vse one kmečke družine, katere se želijo naseliti (kolonizirati) na Esterhazyevem veleposestvu v Dolnjelendavskem okraju na zemljišču, katero je imel v zakupu Hertelendy naj se zglasijo do 31. jannarja 1921. pri okrajnem agrarnem uradu v Murški Soboti.

Što je naš Jugoslovenski državlján (honpolgár)? Tozadevno naredbo, štero je té dni podpisao regent, določa sledeče: Jugoslovánski državljáni postánejo vsi, ki so do januarja t. l. že 10 let na bivšem avstrijskem zemlji v tistem kráji živeli štera je k Jugosláviji spadnólo, pa šteri so obdržali to pravico do dne 16. julija t. l. Kdor si je pridobil pristojnost še-le po 16. julija more prositi za sprejem pri pokrajinski vládi. Osebe, ki imajo pristojnost na ozemlju, ki je pripadlo Čehoslovanski, Polski, Italiji ali Rumunski, morejo prositi za naše državljánstvo do dne 16. julija 1921, iz drugih držav n. pr. Avstrije, pa do dne 16. januarja 1921. Osebe, ki žive na našem ozemlju a so pristojne v štero drugo državu, morejo do dne 16. julija 1921. spisati za našo državu.

Zaplenejni tisočaki s ponarejeni znamkami od koga je vkraj zéto, sáki dobi nazáj, in lejke žnjimi včini ka hoče. Držáva je nede vó menjávala.

V Puževci pri Temlin Iváni so odnoga tovaža pri hleváj zgrabili, rávno té, da je svinyo ščóo vó z hleva vlečti. Samo ka te tovaž gyálen bio, da so dományi cój k nyemi prišli, se je pijen napravo in se kobácati začno pri hleváj. Tá gyálnost nyemi je na hasek bila, ár so ga pústili, kak pijanca.

Brezovci. Pred pár kédni so od Janža Štefana plúk in kolica vkradnóli, rávno tisto nóč od Trokšar Ivana túdi plúk in kolica so odnesli, od Fajs Ivana pa z gümle železne rasoja i železne grable. Pri Temlin Štefani so túdi probali srečo, same ka se je odtéc odegnali. Lúdjé si gučije,

ka to so tisti mogli včiniti, šteri so trebiš oráli i tam so svoje plúge spotrli.

Odgovor. Velika je jeza gotovih ljudi, da so jim pri volitvah nekateri njihovi dosedajni »sužaji« pokazali rožičke. In to še samo možje, ki znajo še malo samostojno misliti. Otepljejo in brcajo sedaj okrog sebe, kakor striglov konj. Meni celo očitajo, da so me spravili k kruhu. Kako so smešni! Meni je k temu kruhu menda le pripomogel moj pokojni oče. O ta sladki kruh! (ga po cele tedne ne vidim). V nasprotnem slučaju bi mi ga pa res ne bilo treba stradati, ga namreč na mojem domu nikdar ne primanjkuje. Pišete, da me vsi ljudje črtijo! Hm! Vi trije, ki »Novine« pišete in izdajate ste ti vsi ljudje. Kakšna domišljija! Ko bi bili vsaj »polbogovi«, potem bi si še morebiti lahko prilastili del tega števnik. Pa ste samo tako navadni smrtniki. Še ene same družine ne predstavljate, ker jih nimate, kaj še le celo vas ali vse ljudi. Le vprašajte moje učenčke, pa tudi njih starše tu, ali ljubijo ali črtijo svojo učiteljico. Pa boste boste malo rdeči postali, če ste namreč še sposobni postati. Radi vere pa je naša stara resnica, da jo tisti sam najmanj ima, ki jo vedno ponuja okrog, kakor žid svojo slabo robo. Posebno če jo še izrablja v svoje »privatne umazane namene« capito. Le kričite, le lažite! Imajo saj naši kmetje malo zabave v teh dolgočasnih zimskih dneh. Le iščite pezdinje pri drugih, sami imate pa pred sabo taka bruna, da prek njih sploh ne vidite več. Vaš namen je prozoren! Pa boste morali že najti kaj bolj konkretnega, kajti take »snežinke« še moje kože, ki je drugači zelo občutljiva, ne ranijo. S takimi nestvarnimi ljudmi, ki lovijo »mušice« po zraku, se res ne splača polemizirati. Kaj pa bi tudi zahtevali. Saj njihovo obzorje sega samo do reke — Mure in še za ped prek. Nekaterim pa še tako daleč ne.

Marica Vranjek.

Prosimo pojasnila!! Neka stranka je težko pričakovala poslano pismo iz znane zagrebške banke. Pismo res priroma nasezadnje v roke naslovnika; hodila je pošiljka iz daljnje prestolice Hrvaške-Zagreba samo 15 dni, zakar gre vsekakor zasluga tudi »politični cenzuri za Prekmurje«, kar spričuje odtisnjeni pečat od istotam. Kaj je bila gospoda pri »politični cenzuri« tako radovedna nad enim navadnim pismom, ki je prišlo iz sosednje Hrvaške? Zasleduje mogoče kaj? Se s tem pospešuje točnost odprave pošte? Ali že nimamo davno prost promet med tuzemstvom? Vprašamo tozadevne faktorje, če pregledujejo tudi z isto natančnostjo pisma, prihajajoča iz Ogrske z hujskajočo, proti državni naperjeno vsebino?

K—k.

POLITIČNI PREGLED.

KONSTITUANTA. — KLEKL — S KOMUNISTI. Premínočo nedelo je bila obdržána prva seja konstituante v Beográdi. Odebrali sa tanáč, šteri de pregledno, či so kóveti v rédi, po právdí odebráni. Pri tom je prišlo med pártájami, štere májo kóvete v konstituantí, do prepírov. Prvi so začnóli proti gučati komunisti, k njim so se pridružili kóveti »Kmečke Zvéze«, k šteroj pártáji pripáda túdi Klekl. Tak smo vidli, ka Klekl ide vkúper s komunisti. Drugoga posla dó zdaj konstituanta ešče je nej včínila. Glávno delo ide za tom, ka se pregledne, či so kóveti v rédi odebráni. — Vládi v Beográdi je odstopila. Nove vláde ešče nemamo. Po vsej prilikaj de predsednik vláde Pašič, šteri je kotriga srbske radikálne stranke. Okolt te párté do se sklopili s'ovenski klerikálci in muslimáni, párté, štere so vse proti tomi, ka se grofovská zemla po pravici reztála. Na drugi stráni pa se piše, ka do se z radikálci združili demokrátí in samostojni kmetovje. Oboje ta párté

so napredne in delajo za tom, ka se more agrárna reforma pošteno in v rédi izpelati, kak lúdstvo želej. Nájkrepša pártája je v parlamentí demokráčka, záto zagvúšno lejko vúpamo, ka de túdi siromaško lúdstvo prišlo do svojih pravic. — Túdi vláda v Ljubljani je krajstopila, odstopili so vsi poverjeniki, šteri so pripadali klerikálni párti. Za predsednika ljubljanske vláde je namesto dr. Brejca imenúvani dr. Pitamič, šteri je do zdaj rávno notranje posle. Na svojih mestih sta ostala Ribnikar, kak poverjenik za socijálnó skrbstvo in dr. Ravnihar, kak poverjenik za socijálnó skrbstvo.

MADŽARSKA je ponúbila našoj držávi Baranjo in banjski trikot. Sába jih nemre ravnati, záto bi jih rada nam odstopila za peneze. — U Madžarski imajo ešče velike prepíre (sváje), što de njuv králj. Ništerni so za prvejšega krála Károla, a on more prvlej krajstopiti od krone Avstrijske, drugi pa so pálik za enoga domáčega krála.

AVSTRIJA. Avstrija ima pšenice in žita samo še do novoga leta, po novem letu je nikaj. Vrednosti nemajo, ka bi si silje kúpili, záto ščéjo zdaj oddati vrednosti štere je imel casarski dvor, kak namizno posodo in drugo. Za predsednika avstrijske republike jeste odebrán jedan demokrat dr. Mihael Hainisch.

ČEHOSLOVAŠKA. Na Slovákem so dáli v vozo dvá vučítela, šteriva sta štela s pomočjo madžárske vláde napelati v Slovákójo revolucíjo, ka bi ta krajna spádnóla nazáj pod Madžársko. Víše oficirjev je bilo pri tom delu zaposlenih in v árest odpelani. Na Čehoslovákem je dóšlo do revolucíje komunistov, Socijálni demokrátje imajo v Prági svojo štanparíjo, v toj vódvájajo svoje novine. Komunisti so šteli s silov priti do té štanparíje, pa so udrli v njo in začnóli vódvávati svoje novine, socijalisti so proti komunistom tožbo notri dáli na birovíji, štera je osodila, ka morejo komunisti prekdati tiskarno socialistom. Komunisti so nej šteli to včíniti, tak je dóšla policíja, štera je komuniste iztirála. Dóšlo je do bitja med komunisti in policíjov, bilo je dosta ranjenih. Komunisti so za to po deželi s silov vzéli fabrike in kmete od tirali iz grunta. Sklenóli so strájk po celoj držávi, a strájk je nej imel uspeha. Čehoslováká vláda je kmalu napravila réd. Kak se čúje, so to revolucíjo vodili komunisti iz Rusíje.

ANGLEŠKA. Angleška je proglasila bojnsko stanje na Irskom, ár je bila tam velika revolucíja. Irci pa so napovedali Angleški vojsko. Irci se borijo proti Angleški za svojo samostálnost.

AMERIKA. U parlamenju v Ameriki so predložili zakon, ka se za cajt dveh leti ne sme nišče naseliti iz Evrópe in Ázije v Ameriko. V Evropi čáka skoron en miljon lúdi, šteri ščéjo iti v »novi svet«. Po tej novi právdí de smel iti v Ameriko samo oni, šteri ima svoje v Ameriki, kak žena za možem, deca za stariši.

RUSKA. Komunisti so postáli — roparji. U svojoj držávi so kmetovjem kraj vzéli grúnte, silje, máro, a sami odávajo zemljo lúdkim lúdem. Tak so prišli u velikom številu Amerikanci in Angleži, kapitalisti, šterim so komunisti oddáli velke grúnte, ka na njih povájo rude in druge vrednosti. Na dobrih mestih, kak pišejo novine, sedíjo na Ruskem skorom sami židovje.

JAPANSKA zbira na svojih otokih, šteri leže poleg ameríške granice, vojaštvo. Kak se vidi de, prišlo do bojske med Ameriko in Japansko. Japanska má prevíše lúdi kak jih more sama hraniti, záto gleda, kak njeni državljáni mogli se naseliti v tujih držav, najbole v Ameriki.

ITALIJA je napovedala D'Annunziju, šteri se drži na Reki, vojno a do vojske je nej prišlo. Imajo glijanje. Ništerne bojne ládje so od italjanske vojske prek prišle k D'Annunziji. Mornari so napadnóli svoje oficirje na ládjah, jih dáli v vozo in odili na Reko. — V tistih krajnah, štere je Italíja od Avstrije v bojni dobila, je izbruhníl strájk vsch čestnikov po kancelijah, ár imajo premalo pláče.

OGLAS.

Po nasedjenju gosp. Ministra Vojnog i Mornarice sa E. br. 53066 od 4. novembra 1920. god. i komandanta IV. Arm. oblasti sa E. br. 10558 od 5. novembra 1920. god. održati će se pismena ofertna licitacija **dne 21. decembra** ov. godine u 9 časa pre podne u štabu ove komande za liferovanje mesa za vojnike ovdašnjeg garnizona.

Pozivaju se licitanti, da do odredjenoga dana pošalju svoje pismene ponude.

Uslovi mogu se videti u štabu ove komande svakoga dana od 8—12 i od 14. do 18. časova.

Iz kancelarije štaba komande mesta M. Sobota, br. 66.

RAZGLAŠUJTE v „PREKM. GLASNIKI“!

Štampilje

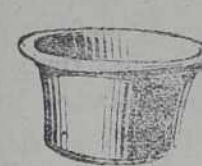
KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE
graver
LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

Heklič Števan

trgovina z železnim blagom
v MURSKI SOBOTI, Lendavska vilica.

PRIPOROČA Z NOVIČ DOBLEN
ŽELEZJE, ŠPARHERDE, OBROČE,
RORE (csöveket), ŠTRIGLE, CVEKE,
POSODO, ŠKĚRI (szerszámok) itd.

Čtite naš domáci list

„PREKMURSKI
GLASNIK“

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Goszpodárszka zadrugából kiléptem és Mura-szombatban, az izraelita templom átellenében levő vegyeskereskedésben **FRANC ČEH és GÁSPÁR** cég alatt mint társ működöm. A t. vásárló közönség szives támogatását kérem **Gáspár József.**

Večjo množino ljuto-
merskega vina in
okrog 200 hl dobrega
jabolčnika po 5 kron
liter ima na razpolago
... tvrdka ...

JOSIP KOSI
Križevci pri Ljutomeru.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani,
 podružnica v MURSKI SOBOTI.

Brzozjavni naslov:
JOGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejma
VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN
In jih obrestuje po **4⁰/₁₀** čistih brez
odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke,
trgovske in druge **vsakovrstne kredite.**
Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih-
papirjev in valut po dnevnem kurzu.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska sobota.

Centrala v Mariboru.
Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejma vloge na knjižice ter jih obrestuje po **3¹/₂⁰/₁₀.** Vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroka spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.